

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету
педагогіки і психології
_____ Т.О. Олефіренко

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА»

освітнього рівня бакалавра (3.10)
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ПП2.03

Київ – 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Товкач І.Є., кандидат психологічних наук

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки і психології дошкільної освіти
«30» серпня 2021 р., протокол №1

Завідувач кафедри

проф. Цветкова Г.Г.

I. Опис дисципліни

II. Шифр дисципліни ПП2.03

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю
Галузь знань (шифр, назва) 01 Освіта	Кількість кредитів - 6	Методи навчання: 1. Лекції з використанням мультимедійних презентацій. 2. Семінарські заняття з застосуванням роздаткового матеріалу, проблемних ситуацій, практичних завдань, моделей. 3. Телекомунікаційне навчання студента з викладачем в Google meet . – аудіо трансляції, – аудіо конференції – Інтернет конференції – вебінари Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж), посилання на ЕК Moodle https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=3787#section-0
Спеціальність (код, назва) 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин 180	
Освітній рівень Бакалавр	<i>Денн а</i>	
	<i>Заочн а</i>	
Лекції: 38	12	
	Семінарські (практичні) заняття: 12 практичні 20 семінарські	
Нормативна	12/20	
	4/10	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2	Лабораторні заняття:	
	Індивідуальна робота:	
Семестр III IV	-	
	Самостійна робота:	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 год. – III сем. 4 год. – IV сем. - самостійна робота: 3 год. – III сем. 4 год. – IV сем.	102	
	154	
Мова навчання – українська Передумови навчання – дошкільна педагогіка, педагогічна і вікова психологія українська мова (за професійним спрямуванням)	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить: для денної форми навчання - 30:60

Предметом вивчення дисципліни є методологічні, теоретичні, методичні, технологічні засади освітньої діяльності вихователя, спрямованої на формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій, комунікативно-мовленнєвий розвиток дітей раннього і дошкільного віку; технології, професійний інструментарій (засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення дітей).

Навчальний курс «Дошкільна лінгводидактика» забезпечує формування у студентів спеціальності «Дошкільна освіта», які здобувають освітній ступінь «бакалавр» теоретичних і методичних знань про філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні, технологічні засади побудови освітнього процесу, спрямованого на розвиток мовлення і навчання дітей рідної мови, формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій. Зокрема: знання мовленнєвого компонента Державного стандарту дошкільної освіти, базисних характеристик мовленнєвого розвитку дітей раннього і дошкільного віку, змісту чинних освітніх програм для дітей раннього і дошкільного віку, сучасних методів і технологій розвитку мовлення дітей; вмінь застосовувати сучасні методи та технології розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови. Специфіка опанування студентами змістом дисципліни полягає як у засвоєнні теоретичних, методичних, технологічних знань, так й у опануванні практичними та професійними комунікативно-мовленнєвими вміннями.

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальний матеріал курсу спирається на філософію, історію, психологію, фізіологію, базові положення курсу «Українська мова» (за професійним спрямуванням), дошкільної педагогіки, психології дитячої. Здійснюються міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами циклу професійної підготовки.

Метою навчальної дисципліни є підготовка майбутніх фахівців до виконання професійних функцій вихователя у сфері формування

мовленнєвої, комунікативної компетенцій дітей раннього і дошкільного віку; формування здатності проектувати і здійснювати освітній процес у закладі дошкільної освіти, спрямований на розвиток мовлення дітей як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

Завдання вивчення студентами курсу «Дошкільна лінгводидактика» визначаються вимогами до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, переліку фахових компетентностей, визначених для здобувачів ступеня «бакалавр» спеціальності «Дошкільна освіта», специфікою галузі дошкільної освіти, а також специфікою майбутньої професійної діяльності й полягають у наступному:

1. Оволодіння студентами системою методологічних, теоретичних, лінгводидактичних, лінгвометодичних знань про:
  - закономірності засвоєння дітьми рідної мови, становлення і розвитку мовлення, комунікативно-мовленнєвої діяльності;
  - методики, технології формування мовленнєвої, комунікативної компетенції;
  - закономірності проектування освітнього процесу, спрямованого на формування мовленнєвої, комунікативної компетенції дітей;
  - шляхи забезпечення перспективності та наступності між ланками дошкільної і початкової освіти в процесі розвитку мовлення дітей;
  - особливості професійної діяльності вихователя, спрямованої на розвиток комунікативно-мовленнєвої сфери дитини;
2. Формування лінгвометодичної, технологічної, комунікативно-мовленнєвої, практичної підготовленості;
3. Прилучення студентів до професійно-педагогічних цінностей, формування професійної спрямованості, виховання інтересу до визначеного напрямку професійної діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до дитини.
4. Формування спрямованості на професійне зростання.

II. Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР- 01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
2	ПР - 03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами	КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
3	ПР - 06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.	КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
4	ПР – 17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.	КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.
5	ПР –18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).
6	ПР- 20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС / 180 годин.

№	Назва змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		аудиторні	лекції	Сем./прак.	лаборатор.	СРС	аудиторні	лекції	сем/практ	лаборатор.	СРС
	Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики	13	6	6	1	1		2	2		
1	Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики	2	2			2		2			
2	Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей	2		2		2					
3	Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник розвитку мовлення дітей	4	2		1	4					
4	Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей раннього і дошкільного віку	2	2	2		4			2		
5	Історія становлення дошкільної лінгводидактики	2		2		5					
	Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку	26	12	6	2	2		4	4		
6	2.1.Необхідність спілкування батьків з новонародженою дитиною.Становлення мовлення дитини першого року життя Методика розвитку мовлення дітей другого року	3	2		1	2		2			
7	2.2.Методика розвитку мовлення дітей третього року життя. Технології раннього навчання дітей	2		2		2					
8	2.3.Методика виховання звукової культури мовлення, сформованість навичок фонетичного складника мовленнєвої компетентності дитини	4	2	2		3		2			
9	2.4. Методика словникової роботи з дітьми, формування лексичної компетенції	4	2	2		3			1		
10	2.5. Методика формування граматичної правильності мовлення, граматичної компетенції	4	2	2		2			1		
11	2.6. Методика розвитку зв'язного мовлення, формування діалогічної, комунікативної компетенції	4	2	2		6			2		
12	2.7. Методика розвитку зв'язного мовлення,	4	2	2	1	6					

	формування монологічної, компетенції										
	Змістовий модуль 3. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього та дошкільного віку	13	8	2\2	1	27		2	4		
13	3.1.Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей	2	2		1	7		2			
14	3.2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою та поетичними творами. Куточок книги. Аналіз літературних творів для дітей	6	4	2		10			1		
15	3.3. Театрально-мовленнєва діяльність дітей в умовах закладу дошкільної освіти	6	2	2		10			1		
16	Всього за перше півріччя 120 год.	52	26	14\8	4	68					
	Змістовий модуль 4. Навчання української мови як державної. Формування усвідомлення дитиною мовлення в умовах ЗДО та родини	22	8	6\4	4	34		4	4		
17	4.1.Методика навчання української мови як державної	9	4	2\2	1	10		2	1		
18.	4.2. Мовленнєва компетентність у площині оволодіння дитиною основами грамоти	11	6	2\2	1	14		2	1		
19	4.3. Роль сім'ї у становленні й розвитку мовлення, реалізації вимог БКДО, формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку	5	2	2	1	10			2		
20	Всього за друге півріччя 60 год.	26	12	6\4	4	34					
21	Разом 1-2 півріччя 180 год:	78	38	20\12	8	102		12	14		154

IV. Зміст дисципліни

№	4.1 Назва модулів, тем та їх зміст	Кіл-ть годин	
		всього	в т.ч. лекцій
	<p>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики</p> <p>Тема 1.1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики (2год.)</p> <p><i>Дошкільна лінгводидактика як наука. Предмет, об'єкт, мета, фундаментальні поняття дошкільної лінгводидактики. Філософські засади лінгводидактики. Природничі засади лінгводидактики. Психологічні засади лінгводидактики. Лінгвістичні засади дошкільної лінгводидактики. Лінгводидактичні, лінгвометодичні засади.</i></p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p>1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf</p> <p>2. Закон про дошкільну освіту. Редакція станом на 05.09ю2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14</p> <p>3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи.[Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf</p> <p>3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.</p> <p>4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.</p> <p>Тема 1.2. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей</p> <p><i>Закономірності розвитку мовлення у дітей за Л.Федоренко. Періодизація мовного розвитку дітей за А. Марковою. Етапи генезису мовлення як засобу спілкування за М. Лісіною. Мовленнєве зростання дошкільника за Т. Піроженко. Базисна характеристика мовленнєвого розвитку дітей різних вікових груп. Становлення і розвиток комунікативної діяльності в дошкільному дитинстві. Взаємозв'язки між розвитком мовлення і комунікативної діяльності (М. Лісіна). Феномен комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (І. Луценко). Щоденник спостережень, спілкування з дітьми.</i></p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <p>1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.</p> <p>2. Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. – К. : Світич, 2013. – 203 с.</p> <p>3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.</p> <p>Тема 1.3. Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку ()</p> <p><i>Функції, структура особистісно розвивального професійно-мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми. Принципи організації вихователем мовленнєвого спілкування з дітьми. Функції і форми мовленнєвих висловлювань вихователя. Етапи здійснення і прийоми управління мовленнєвим контактом. Структура комунікативно-мовленнєвих умінь вихователя. Вимоги до якостей і техніки, літературної правильності мовлення, мови вихователя. Індивідуальний тренінг професійно-мовленнєвого</i></p>		

спілкування з дітьми.

Сучасні підходи до створення освітнього середовища у закладі дошкільної освіти (К. Крутій). Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища закладу дошкільної освіти (А. Богуш, Н. Гавриш, К. Крутій, Л. Федоренко та ін.). Створення оптимального рівня мовленнєвого середовища для дітей різних вікових груп.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- 1.Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. К. : Світлич, 2013. 203 с.
- 2.Луценко І. О. Спілкуємося на рівних. Організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дошкільнят на засадах дитино центризму/ І.О.Луценко // Дошкільне виховання, 2015. № 1. С.5-10.
- 3.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Тема 1.4. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування дітей (2 год.)

Мета розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери в дошкільному дитинстві. Сутність поняття «мовленнєва компетенція», компоненти мовленнєвої компетенції дошкільника: фонетична, лексична, грамаатична, діалогологічна. Сутність поняття «комунікативна компетенція», компоненти комунікативної компетенції. Базовий компонент дошкільної освіти: освітня лінія «Мовлення дитини». Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних освітніх програм: «Дитина, «Впевнений старт», «Українське дошкільня» та ін. Мовленнєве заняття як основна форма роботи з формування мовленнєвої компетенції. Комплексне мовленнєве заняття. Тематичне мовленнєве заняття. Методи і прийоми розвитку мовлення. Засоби розвитку мовлення. Організація спілкування дітей у повсякденній життєдіяльності. Планування освітнього процесу з розвитку мовлення.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- 2.Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. 2020. 440 с.
- 4.Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. Запоріжжя, ТОВ «ЛППСлдіт», 2001. 164 с.
- 3.Луценко І. Культура мовленнєвого спілкування: Зміст і методи роботи / І. Луценко // Дошкільне виховання. 2004. № 5. С. 10-12
4. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. 2018.
- 5.Програма «Я у світі» 2019. та інші чинні програми

Тема 1.5. Історія становлення дошкільної лінгводидактики

Лінгводидактична концепція К. Ушинського. Лінгводидактична концепція І. Огієнка, С. Русової. Лінгводидактична концепція Є. Тихєєвої. Лінгводидактична концепція В. Сухомлинського та інших.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
- А.М. Богуш. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 272 с.
- Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку

2.1. Необхідність спілкування батьків з новонародженою дитиною. Становлення мовлення дитини першого року життя (1 год.)

Необхідність свідомого батьківства, спілкування майбутніх батьків у перинатальному періоді. Значення мови в розвитку дітей раннього віку.

Закономірності становлення і розвитку мовлення на першому році життя. Етапи розвитку мовлення на першому році життя. Емоційне спілкування дитини з дорослим. Розвиток голосових реакцій. Розвиток розуміння мовлення дорослого. Розвиток активного мовлення дитини. Особливості засвоєння перших слів.

Шляхи розвитку мовлення дітей на першому році життя. Прийоми розвитку домовних проявів і наслідування звуків, розуміння мовлення дорослих, навчання вимови перших усвідомлених слів. Методика використання предметних картинок.

Ключові поняття: мовлення, ранній вік, вікові та індивідуальні особливості, зміст і завдання, форми, види ігор-занять тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім «Слово», 2009. 408 с.
2. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до семи років. Могографія. 2-ге видапння. К. : Видавничий гдім «Слово», 2010. 374 с.
3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
4. Програма «Я у світі» 2019.

2.2. Методика розвитку мовлення дітей другого року життя (1 год.)

Зміст, завдання, форми, методи та прийоми роботи розвитку мовлення у дітей другого року життя. Необхідність спілкування з дитиною. Методи та прийоми роботи з розвитку мовлення малят. Прийоми організації індивідуальних і групових ігор-занять. Використання іграшки, картинки та творів художньої літератури в роботі з дітьми 2-го року життя. Види занять з розвитку мовлення. Показ і називання предметів, предметів у дії. Ігри-заняття: з лялькою, на звуконаслідування. Показ інсценівок. Розповідання віршиків, потішок. Заняття з предметними і сюжетними і картинками. Заняття-спостереження тощо.

Ключові поняття: мовлення, ранній вік, другий рік життя, особливості, зміст і завдання, форми, види ігор-занять тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім «Слово», 2009. 408 с.
2. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до семи років. Могографія. 2-ге видапння. К. : Видавничий гдім «Слово», 2010. 374 с.
3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
4. Програма «Я у світі» 2019.
5. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. 3-6.

2.3. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя. Технології раннього навчання дітей

Закономірності розвитку мовлення на третьому році життя. Загальна характеристика мовленнєвого розвитку дітей третього року життя. Зміст і завдання розвитку мовлення дітей третього року життя.

Характеристика форм, методів і прийомів. Використання іграшки, картинки та творів художньої літератури в роботі з дітьми 3-го року життя. Зміст роботи з розвитку мовлення (освітні програми «Оберіг», «Дитина», «Я у світі»). Види ігор-занять. Організація спілкування дітей у повсякденному бутті. Технології раннього навчання дітей: М. Зайцева, Г. Домана та ін.

Ключові поняття: мовлення, ранній вік, третій рік життя, особливості, зміст і завдання, форми, види ігор-занять тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім «Слово», 2009. 408 с.
2. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до семи років. Могографія. 2-ге видапння. К. : Видавничий гдім «Слово», 2010. 374 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний прсібник. К.: Академвидав. 2004. 352 с. 4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с. 5. Програма «Я у світі» 2019.
6. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. 3-6.

Тема 2.4. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції (2 год.)

Сутність понять «звукова культура мовлення», «фонетична компетенція». Характеристика компонентів звукової культури мовлення. Закономірності засвоєння звукового ладу української мови, розвитку звукової сторони мовлення. Анатомо-фізіологічні передумови творення мовних звуків. Будова мовленнєвого апарату. Поняття «фонема». Дофонемний і фонематичний період розвитку мовлення дитини. Особливості розрізнення і становлення звуків у дитячому мовленні. Особливості звуковимови дітей різних вікових груп.

Завдання і зміст роботи з виховання звукової культури мовлення. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт» та ін. Спеціальні принципи роботи з виховання звукової культури мовлення. Методика формування фонематичного слуху. Дидактичні ігри і вправи на розвиток мовленнєвого слуху. Методика формування правильної звуковимови. Дидактичні ігри і вправи на розвиток компонентів звукової культури мовлення. Усвідомлення звукового складу української мови. Тематичні заняття з виховання звукової культури мовлення.

Ключові поняття: звукова культура мовлення, фонетична компетенція, характеристика компонентів звукової культури мовлення, мовленнєве дихання, фонематичний слух, чітка звуковимова, закономірності зміст і завдання, форми, методи і прийоми та ін.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
2. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. 2017-2019р.р.
3. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богінч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
4. Програма «Я у світі» 2019. та інші чинні програми з дошкільної освіти.
5. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. –Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
6. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

7.Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є.Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

Тема 2.5. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції (2 год.)

Сутність понять «словник», «активний словник», «пасивний словник», «лексична компетенція». Закономірності засвоєння слова. Сучасні підходи до розвитку словника, дослідження з проблеми. Особливості словника дітей різних вікових груп. Специфіка завдань з формування лексичної компетенції. Збалансованість словника з різних освітніх ліній. Завдання і зміст словникової роботи в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт» та ін.

Спеціальні принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи. Засвоєння дітьми понять «слова – назви предметів», «слова-назви дій», «слова-назви ознак», «слова-помічники». Дидактичні ігри і вправи на реалізацію завдань словникової роботи. Тематичні заняття з словникової роботи. Розвиток словника дітей під час інших видів занять і у повсякденному житті.

Ключові поняття: мовлення, словник, словникова робота, особливості, зміст і завдання, форми, методи і прийоми тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1.Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.

2. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. 2017-2019 р.р..

8.Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богиніч, В.М. Вертутіна [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ, у-нт ім. Б.Грінченка. К.: Київ, у-нт ім. Б.Грінченка, 2020. 440 с. 9. Програма «Я у світі» 2019. та інші чинні програми

10.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

11.Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є.Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).12.Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є.Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 13.Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є.Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»)14.Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є.Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018.

87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 15.Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є.Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Тема 2.6. Методика формування граматичної правильності мовлення, граматичної компетенції (2год.)

Сутність понять «граматична правильність мовлення», «граматичне значення», «граматична компетенція».Закономірності становлення граматичної правильності мовлення, засвоєння дітьми граматичних форм української мови. Сучасні підходи, дослідження з проблеми. Завдання і зміст роботи з формування граматичної компетенції в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільля».

Спеціальні принципи формування граматичної правильності мовлення. Методи і прийоми формування граматичної компетенції Дидактичні ігри і вправи на формування граматичної компетенції. Тематичні заняття з формування граматичної правильності мовлення.

Ключові поняття теми: мовлення, дитяча граматики, граматична компетенція, форми, методи і прийоми формування граматичної компетенції, дидактичні ігри і вправи на формування граматичної компетенції. Тематичні заняття з формування граматичної правильності мовлення.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1.Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). – 704 с.

2. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. 2017-2019 р.р..

8.Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богиніч, В.М. Вертугіна [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ, у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с. 9. Програма «Я у світі» 2019. та інші чинні програми з дошкільної освіти.

10.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. –Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Тема 2.7.-2.8. Методика розвитку зв'язного мовлення, формування діалоговничої, комунікативної компетенції (4 год.)

Сутність понять «зв'язне мовлення», «ситуативне мовлення», «контекстне мовлення», «діалогічне мовлення», «монологічне мовлення», «діалогічна компетенція», «монологічна компетенція». Закономірності розвитку зв'язного мовлення. Сучасні підходи, дослідження з проблеми (А.Богуш, Н.Гавриш, Н.Луцан, І.Луценко).

Завдання і зміст роботи з формування діалоговничої компетенції в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільня».

Методи і прийоми розвитку діалоговничого мовлення, навчання дітей діалогу. Методика проведення бесід, розмов. Дидактичні ігри і вправи на розвиток діалоговничого мовлення. Комплексні і тематичні заняття з формування діалоговничої компетенції. Організація діалоговничого спілкування дітей у повсякденному житті. Тематичні заняття з формування комунікативної компетенції. Формування комунікативної компетенції в спільно-дорослій, самостійній комунікативно-мовленнєвій діяльності дітей.

Завдання і зміст роботи з формування монологічної компетенції в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільня» та ін.

Методика навчання описової розповіді. Методика навчання розповідання на теми з власного досвіду. Методика навчання розповідання за дидактичними картинками. Методика навчання дітей творчої розповіді. Методика навчання дітей переказу художніх творів. Комплексні і тематичні заняття з формування монологічної компетенції.

Ключові поняття теми: мовлення, зв'язне мовлення, діалогічне мовлення, діалоговничої компетенція, мовленнєва компетентність, розмова, бесіда, полілог, монологічне мовлення, переказування, розповідання, принцип, форми, методи та прийоми роботи з організації та проведення роботи з розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1.Білан О.І. Програма розвитку дитини до шкільного віку «Українське дошкільня» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 256 с.

2.Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.

3.Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. К. : Видавничий дім «Слово», 2006. 304 с.

4.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

5.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

6.Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 7.Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 8.Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 9.Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 10.Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Змістовий модуль 3. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього та дошкільного віку

3.1. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої

діяльності. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей (2 год.)

Діяльність як цілеспрямована активність, види діяльності. Художній образ, художньо-мовленнєва діяльність, її складові, структура. Змістова характеристика художньо-мовленнєвої діяльності дітей. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей. Театрально-мовленнєва, образотворчо-мовленнєва, музично-мовленнєва, літературно-мовленнєва діяльність. Функції художньої літератури: інформаційно-освітня, виховна, національно-духовна, історична, культурноносна, естетична, розважальна тощо. Види художньої діяльності: художньо-естетичне сприймання тексту; художня комунікація, тобто розмова вихователя з дітьми на основі прочитаного раніше твору; словесна творчість дітей дошкільного віку. Зміст і базисні характеристики художньо-продуктивної діяльності (літературної) у Базовому компоненті дошкільної освіти і чинних програмах з дошкільної освіти.

Ключові поняття: діяльність, художній образ, художньо-мовленнєвої діяльність, функції, діти раннього та дошкільного віку, форми, види, художньо-продуктивна діяльність, літературна тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoy%20osvity.pdf
2. Богущ А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богущ, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
3. Богущ А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / 4. А. Богущ, Н. Гавриш, Т. Котик. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. 304 с.
5. А.М. Богущ. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 272 с.
6. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ, у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-нт ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
7. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богущ А.М. – Частина I та II. К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

3.2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою та поетичними творами. Куточок книги. Аналіз літературних творів для дітей (4 год.)

Завдання, зміст, форми, методи і прийоми роботи з художньою літературою. Особливості сприймання дітьми художніх творів. Принципи ознайомлення дітей з художніми творами. Форми роботи з художньою літературою. Заняття з художньо-мовленнєвої діяльності. Їх види та типи в роботі з дітьми раннього та дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з казкою. Методика читання дітям дошкільного віку художніх творів. Роль поетичних творів у мовленнєвому зростанні дитини. Зміст і завдання роботи з поетичними творами в умовах закладу дошкільної освіти та сім'ї. Вимоги до творів для читання читання з пам'яті. Методика

ознайомлення дітей з поетичними творами. Сучасні методи заучування дитиною віршів. Вимоги до організації куточка книги в закладі дошкільної освіти (самостійно).

Ключові поняття: художня література, малі фольклорні жанри, діти раннього та дошкільного віку, художньо-мовленнєва діяльність, форми, методи та прийоми тощо; художній твір, читання, розповідання, діти раннього та дошкільного віку, особливості сприймання, вимоги до творів, поезія, поетичні твори, діти, сучасні методи та ін.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/tizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoy%20osvity.pdf
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / 4. А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. 304 с.
5. А.М. Богуш. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 272 с.
6. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]. ; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-нт ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
7. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. –Частина I та II. К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
8. Кондратюк С.Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід/ С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С.249-260.
9. Програма «Я у світі» 2019 та інші чинні програми з дошкільної освіти.
10. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7. 11.Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К.: В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 12.Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К.: В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 13.Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К.: В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай») 14.Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К.: В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). 15.Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К.: В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

3.3. Театрально-мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку в закладі дошкільної освіти.(2 год)

Особливості, зміст і завдання організації і проведення мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Принципи, форми організації і проведення мовленнєво-ігрової діяльності в ЗДО. Методи та прийоми роботи з організації і проведення мовленнєво-ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

Поняття «діяльність», «мовленнєва діяльність», «ігрова діяльність», «мовленнєво-ігрова діяльність» дітей дошкільного віку.

Поняття «театрально-ігрова діяльність». Різні види тетру (За Л. темовою). Вимоги до літературних творів для дітей. Драматизація та інсценування художніх творів дитьми. Гра-драматизація як засіб розвитку творчих здібностей дітей (За Н. Карпинською).Методика підготовки та залучення дітей до ігор-драматизацій та інсценізацій.

Ключові поняття теми: діяльність, ігрова діяльність, мовленнєва діяльність, мовленнєво-ігрова діяльність, театр, види театрів, мовленнєво-театральна діяльність, принципи, форми, методи та прийоми роботи з організації та проведення мовленнєво-ігрової діяльності з дітьми дошкільного віку тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. К. : Видавничий дім "Слово", 2006. 304 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. – К. : Видавничий дім "Слово", 2008. 256 с.
6. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. М. Олійник – Кам'янець-Подільський : Волошук В. О., 2017. 163 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1632/Oliinyk-O.M.-Teatralno-ihrova-diialnist-v-umovakh-doshkilnoho-navchalnoho-zakladu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». – 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
8. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
9. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
10. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
11. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Змістовий модуль 4. Навчання української мови як державної. Формування усвідомлення дитиною мовлення в умовах ЗДО та родини Тема 4.1. Методика навчання української мови як державної (4 год.)

Теоретичні засади навчання дітей дошкільного віку другої мови. Поняття двомовність. Характеристика видів і типів двомовності. Інтерференція, транспозиція, їх місце в процесі засвоєння дітьми національних спільнот української мови. Типові помилки в мовленні дітей.

Видатні педагоги про навчання дітей другої мови. Зарубіжні та вітчизняні дослідження проблеми навчання другої мови в дошкільному віці.

Засвоєння української мови як державної (освітня лінія Базового компонента «Мовлення дитини»). Завдання і зміст навчання української мови як державної. Принципи навчання української мови в закладах національних спільнот. Зміст, форми, методи, прийоми навчання української мови. Створення україномовного розвивального середовища закладах національних спільнот.

Ключові поняття: друга мова, двомовність, види, типи двомовності, інтерференція, транспозиція, державна мова, принципи навчання другої мови, тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних

закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. К. : Видавничий дім "Слово", 2006. 304 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

5. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. – К. : Видавничий дім "Слово", 2008. 256 с

6. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богуш. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с.

7. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. К. : Видавничий дім "Слово", 2008. 440 с.

Тема 4.2. Мовленнєва компетентність у площині оволодіння дитиною основами грамоти (6 год.)

Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи. Характеристика понять «загальномовленнєва», «спеціальна мовленнєва підготовка дітей до навчання у школі» (Л.О. Калмикова). Перспективність і наступність навчання дітей української (рідної) мови у закладах дошкільної освіти та початкової загальноосвітньої школи.

Методика формування оцінно-контрольних дій у начально-мовленнєвій діяльності (А.М.Богуш). Теоретико-методичні засади навчання дітей елементів грамоти. Методи навчання дітей грамоти. Основні напрями і завдання навчання грамоти в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільля».

Методика навчання дітей звукового, складового аналізу слів. Ознайомлення з будовою мовленнєвого апарату, голосними, приголосними; твердими, м'якими приголосними. Ознайомлення дітей з реченням, словом, його складовою будовою, наголосом. Ознайомлення дітей з буквами, їх алфавітними назвами; прийоми навчання дітей читання. Підготовка руки дитини до письма.

Сучасні посібники з навчання дітей елементів грамоти: букварики для дошкільнят, робочі зошити (М.Зайцев, І.Луценко, Т.Піроженко, І.Товкач, Л. Шелестова, та ін.).

Ключові поняття: навчання елементів грамоти, фонематичне сприймання, слово, речення, звуки мови, звуковий аналіз слова, розвиток читання тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskilynnoi%20osvity.pdf
2. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік [Текст] : навч. посіб. / А. М. Богуш, Н. В. Малиновська. - К. : Слово, 2013. 424 с.
Державний стандарт початкової освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
3. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. 2020. 440 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
6. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
7. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
8. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

- 9.Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
10. Товкач І.Є. Формування у дітей дошкільного віку основ культури читача // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Харків: КЦ ФОР Іванової М.А., 2019. Т IV. Психологія розвитку дошкільника. Вип. 15. С. 163-175.
11. Товкач І.Є. Підготовка студентів до формування у дітей дошкільного віку культури читача в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (38) 2019 р.).

12. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С. 195-209. Режим доступу: <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020>

4.3. Роль сім'ї у становленні й розвитку мовлення, реалізації вимог БКДО, формування мовленнєвої компетентності дітей дошкільного віку

Роль сім'ї у розвитку мовлення дитини, функції, завдання сімей в становленні, формуванні та розвитку мовлення дитини. Завдання закладів дошкільної освіти у роботі з сім'єю щодо реалізації мовленнєвого аспекту БКДО.

Форми і зміст роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з фоонування й розвитку мовлення дітей від народження, раннього та дошкільного віку. Едність вимог, педагогічна освіта, батьківські семінари, лекторії, школи батьків, педагогічні бюлетені, відвідування дітей вдома, батьківські й групові збори, індивідуальні та групові консультації, леп-буки, зустрічі вiber групах тощо.

Сучасні посібники мовленнєвого розвитку дітей в умовах сімейного виховання.

Ключові поняття: сім'я, сімейне виховання, мовлення дитини, завдання, формування мовлення тощо.

Рекомендовані інформаційні джерела

Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу:

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік [Текст] : навч. посіб. / А. М. Богуш, Н. В. Малиновська. - К. : Слово, 2013. 424 с.

Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>

3. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. 2020. 440 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

5. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

6. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

7. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

8. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

9. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

10. Товкач І.Є. Формування у дітей дошкільного віку основ культури читача // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Харків: КЦ ФОР Іванової М.А., 2019. Т IV. Психологія розвитку дошкільника. Вип. 15. С. 163-175.

11. Товкач І.Є. Підготовка студентів до формування у дітей дошкільного віку культури читача в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (38) 2019 р.).

12. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як

	<p>психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С. 195-209. Режим доступу: http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020</p> <p>13. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей снов культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188</p> <p>14. Товкач І.Є. Майбутнім педагогам про вплив цифрових технологій на якість дошкільної освіти в Україні // ПСИХОЛОГІЧНИЙ І ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС: НАУКОВІ ЗАПИСКИ ВЧЕНИХ : збірник матеріалів конференції / за заг. ред. проф. Т. О. Олефіренка. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2020. С. 194-196.</p>	
--	---	--

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики

Семінарське заняття 1.

Тема 1. Філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні та лінгводидактичні засади дошкільної лінгводидактики. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Філософські засади дошкільної лінгводидактики.
2. Природничі засади дошкільної лінгводидактики.
3. Психологічні засади дошкільної лінгводидактики.
4. Лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні засади дошкільної лінгводидактики.
5. Загальні закономірності мовленнєвого розвитку дітей.
6. Закономірності мовленнєвого розвитку з погляду різних наукових підходів.

II. Практична частина.

7. Зробити опис-презентацію однієї з засад, не називаючи її. Інші студенти відгадуватимуть за її описом.

Примітка: питання за вибором студента.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Закон про дошкільну освіту. Редакція станом на 05.09.2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Семінарське заняття 2.

Тема. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей. Завдання, зміст, засоби, форми навчання дітей рідної мови, розвитку мовлення, виховання мовленнєвої культури (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей.

2. Мовленнєва компетенція дітей дошкільного віку, її компоненти.

3. Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних освітніх програм (за вибором студента).

3. Види мовленнєвих занять. Вимоги до організації і проведення занять.

4. Мовленнєва робота у повсякденній життєдіяльності і спілкуванні як форма розвитку мовлення дітей.

II. Практична частина.

5. Зробити опис-презентацію однієї з форм, не називаючи її. Інші студенти відгадуватимуть за її описом.

Примітка: питання за вибором студента.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2021.

2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. К.: Вища школа, 2011. 542 с.

3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). – 704 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. Частина I та II. К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Семінарське заняття 3.

Тема. Завдання, зміст, засоби, форми навчання дітей рідної мови, розвитку мовлення, виховання мовленнєвої культури (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Мовленнєва компетенція дітей дошкільного віку, її компоненти.

2. Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних освітніх програм (за вибором студента).

3. Мовленнєве заняття як форма навчання дітей рідної мови і формування мовленнєвої компетенції. Види мовленнєвих занять. Вимоги до організації і проведення занять.

4. Мовленнєва робота у повсякденній життєдіяльності і спілкуванні як форма розвитку мовлення дітей.

II. Практична частина.

5. Зробити опис-презентацію однієї з форм, не називаючи її. Інші студенти відгадуватимуть за її описом.

Примітка: питання за вибором студента.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2021.

2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). – 704 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Семінарське заняття 3.

Тема. Фундатори теорії і методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Лінгводидактична концепція К. Ушинського.
2. Лінгводидактична концепція І. Огієнка.
3. Концепція мовної освіти С. Русової.
4. Лінгводидактична спадщина Є. І. Тихєвої.
5. Лінгводидактична концепція В. О. Сухомлинського.

II. Практична частина.

5. Зробити опис-презентацію однієї з лінгводидактичних концепцій, не називаючи її. Інші студенти відгадуватимуть за її описом.

Примітка: питання за вибором студента.

III. Рефлексія (самоаналіз діяльності)

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
3. А. М. Богуш. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 272 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку

Семінарське заняття 4.

2.2. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя. Технології раннього навчання дітей (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості та шляхи формування мовлення у дітей першого року життя.
2. Методика розвитку мовлення дітей другого року життя.
3. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім «Слово», 2009. 408 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. 2020. 440 с.
6. Програма «Я у світі» 2019.
7. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. 3-6.

Семінарське заняття 5.

Тема. Методика формування фонетичної компетенції у дітей дошкільного віку (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Закономірності засвоєння дітьми компонентів звукової культури мовлення.
2. Завдання і зміст роботи з формування фонетичної компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних програм.
3. Методика навчання правильної звуковимови.
4. Методика розвитку фонематичного слуху дитини.

Практична частина

1. Дидактичні ігри і вправи на розвиток компонентів звукової культури мовлення.
2. Аналіз тематичних занять з звукової культури мовлення і фрагментів комплексних мовленнєвих занять.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/tizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
3. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку. 2017-2019р.р.
4. Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред.: Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ, у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-нт ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
5. Програма «Я у світі» 2019. та інші чинні програми з дошкільної освіти.
6. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. –Частина I та II. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
7. Рібцун Ю. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до п'яти років: Поради батькам. К.: Літера ЛТД, 2008. 128 с.
8. Товкач І.Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є. Товкач // Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина»): навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикіної. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – С. 75-118.
9. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
10. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

Семінарське заняття 6.

Тема. Методика формування лексичної компетенції у дітей дошкільного віку (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Закономірності засвоєння дітьми слова (лексичного значення слів), словникового складу рідної мови.

2. Завдання і зміст роботи з формування лексичної компетенції в різних вікових групах ЗДО. Аналіз чинних програм. Аналіз чинних програм: «Впевнений старт» (2017-2019), «Дитина» (2020), «Українське дошкілля»(2017), «Я у Світі»(2019) – *(підгрупова робота)*.

3. Методика реалізації завдань словникової роботи з дітьми 3-4 років життя дошкільного віку.

4. Методика реалізації завдань словникової роботи з дітьми 5-6 років життя.

II. Практична частина.

5. Добір і моделювання дидактичних ігор і вправ на розвиток словника дітей.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богущ. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
4. *Богущ А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчальний посібник. / А. М. Богущ, Н. І. Луцан. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 256 с. .*
5. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Упорядник Богущ А. М. Частина I та II. К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
6. *Товкач І. Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є. Товкач // Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикіної. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – С. 75-118.*
7. Рібцун Ю. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до п'яти років: Поради батькам. К.: Літера ЛТД, 2008. 128 с.

Практичне заняття 1.

Методика формування граматичної компетенції у дітей дошкільного віку (2 год).

План теми

1. Методика формування у дітей навичок словотворення.
2. Методика формування у дітей навичок побудови граматично правильних речень.

Практична частина

3. Аналіз тематичних занять з формування граматичної правильності мовлення і фрагментів комплексних мовленнєвих занять.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богущ. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богущ А. М. – Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Рібцун Ю. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до п'яти років: Поради батькам. К.: Літера ЛТД, 2008. 128 с.
6. *Товкач І. Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є. Товкач // Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикіної. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. –С. 75-118.*

Практичне заняття 2.

Тема. Методика формування діалогічної, комунікативної компетенції, організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (2 год.)

План теми

- 1.Завдання і зміст роботи з формування діалогічної, комунікативної компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних програм.
- 2.Методика організації і проведення з дітьми різного віку розмов.
- 3.Методика організації і проведення бесіди як методу розвитку діалогічного мовлення дітей..
- 4.Методика розвитку діалогічного мовлення, навчання дітей діалогу.
- 5.Методика організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей.

II. Практична частина.

6.Вправлення у методах та прийомах під час організації і проведення роботи з розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку (підбір різних видів сучасних ігор з розвитку мовлення дітей дошкільного віку). *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної.*

III. Рефлексія.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- 2.Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
- 3.Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Рібцун Ю. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до п'яти років: Поради батькам. К.: Літера ЛТД, 2008. 128 с.
6. *Товкач І. Є. Дидактичні ігри мовленнєвого змісту / А. В. Пасічник, І. Є Товкач // Ігрова діяльність у дошкільній освіті п'ятирічних дітей (педагогічний супровід до програми «Дитина») : навч.-метод. посіб. / Г. В. Беленька, В. М. Вертугіна, Ю. О. Волинець та ін.; за заг. ред. Н. В. Кудикиної. К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. –С. 75-118.*
- 7.Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
- 8.Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
- 9.Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с.(Серія «Розглядай та пізнавай»).
- 10.Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Практичне заняття 3.

Тема . Методика формування монологічної компетенції у дітей дошкільного віку (2 год.)

План теми

1. Завдання і зміст роботи з формування монологічної компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних програм.
2. Методика навчання описової розповіді.
3. Методика навчання розповідання на теми з власного досвіду.
4. Методика навчання розповідання за дидактичними картинками.
5. Методика навчання дітей творчої розповіді.
6. Методика навчання дітей переказу художніх творів.

II. Практична частина.

7.Вправлення у методах та прийомах навчання розповідання дітей дошкільного віку (підбір різних видів сучасних ігор з розвитку мовлення дітей дошкільного віку).

III. Рефлексія

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш, К. : Вища школа, 2011. 542 с.

3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, К. : Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.

5. Товкач І. Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач, К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

6. Товкач І. Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач, К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

7. Товкач І. Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

8. Товкач І. Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Змістовий модуль 3. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей раннього та дошкільного віку

Семінарське заняття 7.

3.2. *Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою та поетичними творами. Куточок книги. Аналіз літературних творів для дітей (2 год.)*

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Особливості сприймання дітьми літературних творів (За О. Запорожцем).

2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в ЗДО.

3. Зміст і базисні характеристики художньо-продуктивної діяльності дітей у Базовому компоненті дошкільної освіти та чинних програмах (2017-2020 р.р). *Робота в підгрупах за словниками (термінологічні завдання), з текстами чинних програм та БКДО в аспект і організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах ЗДО та сім'ї.*

4. Етична бесіда, її типи, структура, тематика.

II. Практична частина.

4. *Робота в підгрупах:* виготовлення проєкту «Місце книги в умовах цифрових технологій».

5. Добір літературних творів для проведення етичних бесід з дітьми дошкільного віку (*підгрупова, командна, фронтальна робота*). Вправляння у різних формах організації художньо-мовленнєвої діяльності з дітьми в умовах ЗДО і сім'ї (*індивідуальна, парна, підгрупова, командної, фронтальна робота*).

Увага! Самостійно опрацювати питання: Дібрати твори різних жанрів для дітей однієї вікової групи для куточка книги в ЗДО та сім'ї. Вимоги до читання і розповідання художніх творів дітям раннього та дошкільного віку.

III. Рефлексія.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш, К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, К. : Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Товкач І. Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач, К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
6. Товкач І. Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач, К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
7. Товкач І. Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
8. Товкач І. Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Практичне заняття 4.

Тема. Театрально-ігрова діяльність в умовах організації дистанційної роботи в ЗДО (2 год.)

План заняття

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Методи та прийоми організації і проведення театрально-мовленнєвої діяльності з дітьми дошкільного віку в умовах дистанційної освіти (представити у вигляді ментальної карти).

2. Сучасні підходи до організації театрально-мовленнєвої діяльності в ЗДО в умовах карантинних обмежень.

3. Особливості сприймання та методика заучування віршів дітьми раннього і дошкільного віку.

II. Практична частина.

3. Добір та вправлення у виразному розповіданні та читанні дітям різного віку казок з використанням різних видів театру (*індивідуальна, парна, підгрупова робота*).

4. Вправлення у методах та прийомах роботи над поетичними творами (народними й авторськими: (Г. Бойка, П. Воронька, Л. Вознюк, П. Глазового, А. Камінчука, Т. Коломієць, П. Короля, І. Малковича, К. Перелісної, І. Січовика та ін.) з дітьми раннього і дошкільного віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної*

III. Рефлексія.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан, К. : Видавничий дім «Слово», 2008. 256 с.
2. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома, К. : Видавничий дім «Слово», 2006. 304 с.
3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
4. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. М. Олійник – Кам'янець-Подільський : Волошук В. О., 2017. 163 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1632/Oliinyk-O.M.-Teatralno-ihrova-diyalnist-v-umovakh-doshkilnoho-navchalnoho-zakladu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Товкач І. Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач, К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

6. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
7. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
8. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». – 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Змістовий модуль 4. Навчання української мови як державної. Формування усвідомлення дитиною мовлення в умовах ЗДО та сім'ї

Семінарське заняття 8.

Тема. Теоретико-методичні засади навчання української мови як державної (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Сутність поняття «державна мова».
2. Інтерференція, транспозиція в процесі засвоєння дітьми національних спільнот української мови. Типові помилки в мовленні дітей.
3. Дослідження проблеми навчання другої мови в дошкільному віці.
4. Аналіз програми А.М. Богуш з навчання дітей національних спільнот української мови.
5. Організація освітнього процесу з навчання дітей спілкування українською мовою.

III. Рефлексія.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskylnoy%20osvity.pdf
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013(2015). 704 с.
4. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 256 с.
5. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. К. : Видавничий дім “Слово”, 2006. 304 с.
6. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
7. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богуш. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с.
8. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 440 с.

Практичне заняття 5.

Тема. Методика навчання української мови як державної (2 год.)

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Інтерференція, транспозиція в процесі засвоєння дітьми національних

спільнот української мови. Типові помилки в мовленні дітей.

2. Дослідження проблеми навчання другої мови в дошкільному віці.

3. Аналіз програми А.М. Богуш з навчання дітей національних спільнот української мови.

4. Організація освітнього процесу з навчання дітей спілкування українською мовою.

II. Практична частина.

3. Добір та вправлення у виразному розповіданні та читанні дітям різного віку казок з використанням різних видів театру (*індивідуальна, парна, підгрупова робота*).

4. Вправлення у методах та прийомах роботи над літературними творами українських авторів з дітьми раннього і дошкільного віку. *Тренінгові вправи з апробування різних форм організації мовленнєвої діяльності: індивідуальної, парної, підгрупової, командної, фронтальної*

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богуш. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с.
3. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. К. : Видавничий дім "Слово", 2008. 440 с.
4. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. М. Олійник – Кам'янець-Подільський : Волошук В. О., 2017. 163 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1632/Oliinyk-O.M.-Teatralno-ihrova-diialnist-v-umovakh-doshkilnoho-navchalnoho-zakladu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
5. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
6. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
7. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай») та інші.

Рекомендований перелік творів українських авторів для дітей:

- 1. Н. Забіла (1903-1985):** «Стояла собі хатка», «Вередливі жабки», «Хороша погода», «Лісова криничка», «Олівець-малювець» та інші
- 2. М. Стельмах (1912-1983) :** «Чому кріт не з'являється на світ», «Засць і рак», «У бобра добра багато»...
- 3. В. Симоненко (1935-1963) :** «Подорож у країну навпаки», «Цар Плаксій та Лоскотон»
- 4. О. Іваненко (1906-1997) :** «Чорноморденький», «Бурулька», «Няв-няв»
- 5. В. Сухомлинський (1918-1970) :** «Найгарніша мама», «Лисячий хвіст», «Як котіві соромно стало», «Як починається осінь» та інші.
- 6. Катерина Перелісна (1902-1995) :** «Веснянка», «Конвалії», «Гарне слово», «В автобусі», «Брехлива киця», «Шитина», «Бідний зайчик», «Їжачок». Недалеко зима та інші
- 7. Т. Коломієць (1935) :** «Біб-бобище», «Кротів борці», «З новим роком!», «Дні тижня», «Снігова казка», «Найкращий дарунок», «Біжить півень» та інші
- 8. Л. Костенко (1930) :** «Білочка восени», «Соловейко застудився», «Бузиновий цар», «Місяць у повні». «Праля» та інші.
- 9. Зірка Мензатюк (1954):** «Дочка троянди», «Соловіна казочка», «Макове князювання»
- 10. Іван Андрусяк (1968):** «Хто хороший», «Чакалка», «Уроки мови», «казочка про зайчикову західку»

Семінарське заняття 9.

Тема. Мовленнєва компетентність у площині оволодіння дитиною основами грамоти (2 год)

План теми

1. Ключові поняття теми.
2. Сучасні підходи до оволодіння дітьми дошкільного віку елементів грамоти.
3. Порівняльний аналіз Державних стандартів дошкільної і початкової освіти.
4. Завдання і зміст освітньої діяльності з оволодіння дітьми дошкільного віку елементів грамоти. Аналіз чинних освітніх програм.

Рекомендовані інформаційні джерела

2. Державний стандарт початкової освіти. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
3. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богущ. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
4. Богущ А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік [Текст] : навч. посіб. / А. М. Богущ, Н. В. Маліновська. К. : Слово, 2013. 424 с.
5. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богущ А.М. – Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
6. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
7. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
8. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. – 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
9. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
10. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

Практичне заняття 6.

Тема. Методика оволодіння навчання дітьми елементів грамоти (2 год)

План теми

1. Методика навчання дітей звукового і складового аналізу слів.
2. Методика ознайомлення дітей з словом, реченням.
3. Методика підготовки руки дитини до письма.
4. Дидактичний матеріал, навчальні посібники з навчання елементів грамоти, методика їх застосування.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Державний стандарт початкової освіти. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богущ. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
3. Богущ А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік [Текст] : навч. посіб. / А. М. Богущ, Н. В. Маліновська. К. : Слово, 2013. 424 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богущ А.М. – Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
5. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

6.Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

7.Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. – 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

8.Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

9.Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

Семінарське заняття 10.

Тема. Форми і зміст роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують дошкільні заклади та тих, які виховуються вдома (2 год).

План теми

Зміст і форми опрацювання навчального матеріалу:

I. Теоретична частина. Питання для обговорення.

1. Форми і зміст роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують дошкільні заклади та тих, які виховуються вдома .

2. Сучасні підходи до організації роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують дошкільні заклади та тих, які виховуються вдома.

II. Практична частина.

3. Аналіз чинних програм щодо змісту роботи з батьками у становленні й розвитку мовлення дітей раннього віку.

4. Аналіз чинних програм щодо змісту роботи з батьками у становленні й розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

5. Вправління у застосуванні різних форм організації роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують дошкільні заклади та тих, які виховуються вдома (завдання індивідуально-парне, групове).

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1.Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
- 2.Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
- 3.Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богущ. К. : Вища школа, 2011. 542 с.
- 4.Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богущ А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
- 5.Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
- 6.Дитина: Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огневюк, авт.кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. : Г.В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. і наук. України, Київ. у-нт ім. Б. Грінченка. К.: Київ, у-н-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
7. Програма «Я у світі» 2019. та інші чинні програми з дошкільної освіти.
8. Товкач І.Є. Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки / Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29. 9.Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

Лабораторні заняття

Тема 1. Сучасне мовленнєве заняття. Види мовленнєвих занять (1 год.)

Спостереження, аналіз комплексних і тематичних мовленнєвих занять (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять).

Тема 2 Методика розвитку мовлення дітей раннього віку (1 год.)

1. Спостереження індивідуальних, індивідуально-групових, групових занять з дітьми третього, четвертого років життя (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять).

2. Обговорення методів розвитку мовлення дітей раннього віку, аналіз переглянутих занять (в дистанційному навчанні – фрагментів відео занять).

Тема 3. Спостереження різних форм роботи з художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (1 год.)

1. Спостереження індивідуальних, індивідуально-групових, групових занять з дітьми третього, четвертого років життя.

2. Обговорення методів та прийомів організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку, аналіз переглянутих занять (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять).

Тема 4. Методика формування діалогічної компетенції (2 год.)

1. Спостереження тематичних, комплексних мовленнєвих занять в різних вікових групах ЗДО (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять).

2. Аналіз конспектів занять, бесід, дидактичних ігор на розвиток діалогічного мовлення, комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

3. Аналіз конспектів занять з навчання дітей розповідання за дидактичними картинками, переказу художніх творів, зразків описової розповіді, розповіді з власного досвіду і творчої розповіді (казка).

Тема 5. Театралізована діяльність дітей дошкільного віку (1 год.)

1. Види театру (за Л.В. Артемовою).

2. Види театралізованої діяльності дошкільників.

3. Драматизація та інсценування художніх творів.

4. Обговорення методів розвитку мовлення дітей раннього віку, аналіз переглянутих ігор-драматизацій та інсценувань (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео).

Тема 6. Навчання української мови як державної (1 год.)

Спостереження, аналіз мовленнєвих занять, розваг та свят з дітьми дошкільного віку (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відеозанять та життєдіяльності з дітьми).

Тема 7. Спільна робота закладу дошкільної освіти та сім'ї з розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (1 год.)

1. Спостереження різних видів діяльності батьків з дітьми з умовах сім'ї (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео).

2. Аналіз різних форм роботи закладу дошкільної освіти з батьками з розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (в умовах дистанційного навчання – сайтів

для батьків).

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Зміст завдань для самостійної роботи студентів та форми звітності

№ з/п	Зміст завдань для самостійної роботи	Кількість годин	Форма звітності	Рекомендовані інформаційні джерела
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики (17 год.)				
1.	Опрацювати питання: філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні, лінгводидактичні та лінгвометодичні засади дошкільної лінгводидактики за підручником «Дошкільна лінгводидактика»	3	конспект	Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. – К.: Вища школа, 2011. – 542 с. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.
	Створити таблицю з базовими характеристиками мовленнєвого розвитку дітей. Опрацювати посібник І. Луценко «Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись». с.125-148	2	таблиця конспект	Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. К.: Світич, 2013. – 203 с.
	Опрацювати посібник І. Луценко «Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись». с.47-92	2	конспект	Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. К.: Світич,

				2013. – 203 с.
	Проаналізувати розділи чинних освітніх програм: «Впевнений старт», «Дитина», «Я у Світі» та ін. (за вибором студента) Виписати з фахових джерел приклади мовленнєвих занять	5	Порівняльна таблиця, Конспект заняття	Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 256 с. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020. – 440 с.
	Опрацювати праці К.Ушинського, І. Огієнка, Є.Тихесвої, Софії Русової, В.Сухомлинського за хрестоматією «Дошкільна лінгводидактика»	5	конспект	Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
Змістовий модуль 2. Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (24 год.)				

	<p>Опрацювати посібник А.Богуш «Теорія та методика розвитку мовлення дітей раннього віку» с.201-253. Виписати приклади занять для дітей 1-3 рр життя</p> <p>Опрацювати мовленнєві розділи чинних освітніх програм, здійснити порівняльний аналіз змісту, завдань роботи з дітьми 1-го, 2-го, 3-го років життя. – 1 бал</p> <p>Виписати з фахових джерел за останні 5 років приклади дидактичних ігор і вправ з розвитку мовлення дітей раннього віку (не менше 10-12).</p> <p>Виписати з фахових джерел за останні 5 років приклади ігор-занять для дітей раннього віку (не менше 6-7).</p> <p>Опрацювати питання становлення звукової культури мовлення за підручником «Дошкільна лінгводидактика». Проаналізувати чинні програми з роділу «У світі звуків». Виписати з фахових джерел приклади дидактичних ігор і вправ на формування всіх компонентів звукової культури мовлення</p>	<p>4</p> <p>4</p>	<p>Конспект, Методичні розробки дидактичних ігор, занять</p> <p>Конспект</p> <p>Порівняльна таблиця</p> <p>Методичні розробки дидактичних ігор, занять</p>	<p>Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К.: Видавничий дім «Слово», 2009. 408 с.</p> <p>Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016.- № 4. – С. 3-6.</p> <p>Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). – 704 с.</p> <p>Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К.: Вища школа, 2011. – 542 с.</p> <p>Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. – 256 с.</p> <p>Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.</p> <p>Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. –Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 176 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач.Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).</p>
	<p>Опрацювати питання лексичного розвитку дітей за підручником «Дошкільна лінгводидактика». Проаналізувати чинні програми з роділу «Від слова до слова».Виписати з фахових джерел приклади дидактичних ігор і вправ на реалізацію всіх завдань словникової роботи</p>	<p>4</p>	<p>Конспект</p> <p>Порівняльна таблиця</p> <p>Методичні розробки дидактичних ігор, занять</p>	<p>Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільля» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. – 256 с.</p> <p>Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.</p> <p>Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. – К.:</p>

				Видавничий дім "Слово", 2006. – 304 с.
	Опрацювати питання формування граматичної будови мовлення за підручником «Дошкільна лінгводидактика». Проаналізувати чинні програми з роділу «У світі граматики». Виписати з фахових джерел приклади дидактичних ігор і вправ на формування навичок словозміни, словотворення, побудови речень	3	Конспект Порівняльна таблиця Методичні розробки дидактичних ігор, занять	Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. – 542 с. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 256 с. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). – 704 с.
	Опрацювати питання розвитку зв'язного мовлення за підручником «Дошкільна лінгводидактика». Проаналізувати чинні програми з роділів «Розмовляємо», «Розповідаємо». Виписати з фахових джерел приклади дидактичних ігор, бесід, конспектів занять. Скласти зразки розповідей вихователя	9	Конспект Порівняльна таблиця Методичні розробки дидактичних ігор, занять, приклади зразків розповідей	Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 256 с. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». – 2015. 88 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». – 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

				<p>Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2011. 542 с.</p> <p>Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкільня» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської.256</p> <p>Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). – 704 с.</p>
	<p>Змістовий модуль 3 Організація художньо-мовленнєвої діяльності дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Мовлення в інтегрованому просторі художньої та ігрової діяльності дітей дошкільного віку(27 год.)</p> <p>Опрацювати питання художнього читання і розповідання дітям за підручником «Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей». Проаналізувати чинні програми з родилів «Театральна мозаїка», «Літературна скринька». Виписати з фахових джерел приклади літературних занять та ігор. Підготувати фрагмент вистави з використанням одного з видів театрів</p>	10	<p>Конспект</p> <p>Порівняльна таблиця</p> <p>Методичні розробки дидактичних ігор, занять</p> <p>Конспект</p> <p>Порівняльна таблиця</p> <p>Методичні розробки дидактичних ігор, занять.</p>	<p>Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. 542 с.</p> <p>Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / 4. А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. 304 с.</p> <p>Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 256 с.</p> <p>Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. - № 2. – С. 3 -7. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2015. – 96 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2015. – 88 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2016. – 86 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с.(Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей</p>

				ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2019. – 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
	Розробити конспект інтегрованого заняття для дітей молодшого дошкільного віку з пріоритетом мовленнєво-ігрової діяльності. Розробити конспект інтегрованого заняття для дітей середнього дошкільного віку з пріоритетом мовленнєво-ігрової діяльності. Підготувати фрагмент вистави з використанням одного з видів театрів (на вибір студента).	17	Показ театральної вистави	Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / 4. А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Котик. К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. 304 с. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. – 2018. - № 2. – С. 3 -7. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2015. – 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». – 2015. – 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». – 2016. 86 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»). Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
Змістовий модуль 4. Навчання української мови як державної. Формування усвідомлення дитиною мовлення в умовах ЗДО та родини (34 год.)				
	Опрацювати питання навчання дітей української мови як державної за підручником А.Богуш «Методика Навчання української мови». Проаналізувати зміст програми для національних спільнот. Виписати з фахових джерел приклади занять. Скласти конспект заняття з навчання української мови дітей національних спільнот (мол. дошк. вік) Проаналізувати навчальні та методичні посібники, робочі зошити з навчання дітей елементів грамоти (на вибір студента). Зіставте зміст чинної програми з дошкільної освіти з програмою першого класу НУШ щодо навчання дітей грамоти за рубриками: розвиток фонематичного слуху; робота над словом, реченням; робота над звуками мови; формування навичок читання; підготовка руки дитини до письма	7	Конспект Методичні розробки дидактичних ігор, занять. Порівняльна таблиця Анотації	Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік : навч. посіб. / А. М. Богуш, Н. В. Маліновська. - К. : Слово, 2013. - 424 с. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

			Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015.176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
Опрацювати питання оволодіння дитиною навчання дітей елементів грамоти за підручником «Дошкільна лінгводидактика». Проаналізувати чинні програми з розділу «Мовлення», метод. та навч. посібники серій «Віконечко у світ грамоти», та «Розглядай та пізнавай» (І.Товкач); «Абетки», «Букварики для дошкільнят», «Зошити з підготовки руки до письма» інших авторів. Виписати з фахових джерел приклади занять з навчання елементів грамоти.	17	Конспект Порівняльна таблиця Методичні розробки занять. Анотації	Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. 2016.304 с. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» /О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 256 с.. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с. Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. – Х.:

			В-во «Ранок». – 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»). Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
<p>Спільна робота закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей Проаналізувати навчальні та методичні посібники з розвитку мовлення дітей в умовах сім'ї (вік на вибір студента). Зробити добірку висловів про мову й мовлення з джерел усної народної творчості Розробити структуру освітнього мовленнєвого середовища для батьків в умовах сім'ї (вікова група на вибір студента)</p>	10	<p>Конспект</p> <p>Порівняльна таблиця</p> <p>Анотації</p>	<p>Товкач І.Є. Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в ел. виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188</p>

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Контроль успішності та визначення рівня навчальних досягнень студентів проводиться відповідно до навчально–методичної карти дисципліни.

Формами поточного контролю є методи усної (опитування) та письмової перевірки (конспекти, тестові завдання, моделі).

Тематичний контроль – написання тестових робіт по завершенню вивчення навчального матеріалу певного модуля.

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінари, практичні та лабораторні заняття.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - це платформа, на якій розміщені навчальні матеріали, реалізується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей "Всесвітньої павутини".

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

➤ *Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного").* Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

➤ *Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").*

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквіуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

1.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

➤ *Форми підсумкового контролю дистанційного навчання:* Екзамен (інтернет-трансляції).

Форми підсумкового контролю: Екзамен (письмовий)

У процесі оцінювання підсумкових навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.1.1. *Орієнтовні питання до екзамену:*

Теоретичні:

1. Законодавчо-нормативні засади організації освітньої діяльності з розвитку мовлення дітей в ЗДО.

2. Теоретичні (психологічні, педагогічні, лінгвістичні) особливості навчання дітей українського мови як державної.

3. Філософські й природничі засади дошкільної лінгводидактики.

4. Психологічні засади дошкільної лінгводидактики.

5. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Характеристика освітньої лінії «Мовлення дитини» Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція).

6. Лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні засади дошкільної лінгводидактики.

7. Методика навчання дітей рідної мови в творах К. Д. Ушинського.

8. Використання лінгводидактичного доробку Є. І. Тихеєвої у сучасній методиці розвитку мовлення дітей.

9. Концепція мовної освіти С. Ф. Русової: засоби, методи, форми та шляхи навчання дітей рідної мови.
10. Лінгводидактичний аспект педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського.
11. Принципи навчання дітей рідної мови: загально-методичні, частково-методичні, спеціальні.
12. Методи і прийоми формування мовленнєвої компетенції (загальна характеристика).
13. Засоби розвитку мовлення дітей в закладі дошкільної освіти (загальна характеристика).
14. Закономірності засвоєння дітьми рідної мови.
15. Особливості планування освітнього процесу з розвитку мовлення в ЗДО. Види планування.
16. Шляхи розвитку мовлення дітей першого року життя.
17. Форми роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти.
18. Особливості розвитку мовлення на другому році життя.
19. Становлення звукової культури мовлення. Особливості звуковимови дітей в різних вікових групах.
20. Закономірності засвоєння слова, особливості словника дітей різного віку.
21. Особливості становлення граматично правильного мовлення у дітей.
22. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку. Дослідження проблеми.
23. Особливості розвитку комунікативної діяльності у дітей дошкільного віку. Взаємозв'язки між становленням спілкування і розвитком мовлення.
24. Теоретичні засади методики навчання дітей грамоти.
25. Принципи організації мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми.
26. Характеристика звукового аналітико-синтетичного методу навчання дітей грамоти.
27. Теоретичні засади розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей.
28. Базові характеристики мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.
29. Теоретичні засади методики формування оцінно-контрольних дій у начально-мовленнєвій діяльності.
30. Особливості сприймання дітьми художніх творів. Джерела і жанри художнього читання.

Методичні

31. Методика проведення занять з дітьми першого року життя.

32. Методика проведення занять з дітьми другого року життя, їх види й характеристика.
33. Характеристика бесіди як методу розвитку діалогічного мовлення дітей. Особливості підготовки і проведення.
34. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції.
35. Мовленнєва підготовка дітей до школи.
36. Методика навчання дітей розповідання за дидактичними картинками в різних вікових групах.
37. Характеристика дидактичних ігор і вправ на розвиток компонентів звукової культури мовлення.
38. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції в різних вікових групах.
39. Методика навчання дітей розповіді з власного досвіду.
40. Драматизація та інсценування літературних творів дітьми дошкільного віку.
41. Розмови вихователя з дітьми, як метод розвитку діалогічного мовлення. Тематика, методика проведення.
42. Методика навчання дітей української мови як державної.
43. Методика підготовки руки дитини до письма; дотримання гігієнічних норм.
44. Методика ознайомлення дітей з буквами, прийоми навчання читання.
45. Методика використання різних театрів у закладі дошкільної освіти. 46. Завдання і зміст роботи з формування граматично правильного мовлення, формування граматичної компетенції в різних вікових групах.
47. Характеристика методів словникової роботи, формування лексичної компетенції.
48. Методика навчання дітей діалогічного спілкування.
49. Методика навчання дітей переказу літературних творів.
50. Методика розвитку мовлення дітей 3-го року життя.
51. Методика навчання дітей розповідання за іграшками.
52. Підготовка вихователя до літературних занять, методика їх проведення.
53. Види бесід за змістом художніх творів, методика їх проведення.
54. Завдання і зміст роботи з розвитку діалогічної компетенції в різних вікових групах.
55. Методика заучування віршів в різних вікових групах.
56. Методика навчання дітей творчого розповідання.

57. Співпраця закладу дошкільної освіти з сім'єю з питань розвитку мовлення.
58. Методи та прийоми формування граматично правильного мовлення.
59. Завдання і зміст роботи з розвитку художньо-мовленнєвої компетенції в різних вікових групах.
60. Методика ознайомлення дітей зі словом, реченням.

Практичні

61. Скласти план-конспект літературного заняття для дітей 5-го року життя.
62. Скласти план-конспект заняття з ознайомлення дітей з якостями і властивостями предметів.
63. Скласти орієнтований план роботи з розвитку мовлення й мовленнєвого спілкування на один день (вікова група на вибір).
64. Прийоми навчання дітей творчої розповіді. Скласти зразок творчої розповіді.
65. Скласти план-конспект заняття з навчання дітей творчого розповідання за набором іграшок.
66. Скласти план бесіди на тему (за власним вибором) для дітей 6-го року життя.
67. Скласти план-конспект мовленнєвого заняття для дітей 3-го року життя.
68. Навести приклади дидактичних ігор та лексичних вправ на активізацію словника дітей.
69. Скласти план комплексного заняття з розвитку мовлення для дітей 4-го року життя.
70. Скласти план комплексного заняття з розвитку мовлення для дітей 5-го року життя.
71. Скласти анотацію на дидактичну картину. Вказати вікову групу, мету використання та можливі варіанти занять з картиною.
72. Навести приклади дидактичних ігор та вправ на формування граматично правильного мовлення.
73. Скласти розповідь із звуконаслідуванням. Визначити специфіку таких розповідей, розкрити методику їх проведення.
74. Скласти план-конспект заняття з навчання дітей складання казок. Навести приклад власної казки.
75. Назвати та охарактеризувати дидактичний матеріал з навчання дітей елементів грамоти.
76. Завдання навчання описової розповіді. Скласти зразок описової розповіді про іграшку.
77. Скласти план-конспект заняття з навчання звукового аналізу в старшій групі.

78. Скласти поетапний план підготовки до проведення гри-драматизації для дітей 6-го року життя (за обраним твором).
79. Скласти план бесіди за картиною, обґрунтувати систему запитань.
80. Скласти план бесіди, у ході якої передбачається постановка дітьми запитань до вихователя або дітей одне одного.
81. Розробити діагностичну методику обстеження звукової сторони мовлення дітей 4-го року життя.
82. Скласти план-конспект заняття для дітей 7-го року життя з навчання невербальним засобам спілкування.
83. Вимоги до зразка розповіді вихователя. Скласти приклад розповіді з власного досвіду, проаналізувати його відповідність визначеним вимогам.
84. Скласти план тематичного заняття з виховання звукової культури мовлення для дітей 4-го року життя.
85. Скласти план-конспект тематичного заняття з словникової роботи для дітей 5-го року життя.
86. Скласти план-конспект заняття з навчання дітей української мови як державної.
87. Скласти анкету для батьків, метою якої є вивчення впливу родинного спілкування на розвиток мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей.
88. Створити розробку дидактичної гри, метою якої є розвиток умінь діалогічного спілкування.
89. Розробити діагностичну методику обстеження граматично правильного мовлення дітей 5-го року життя.
90. Розробити діагностичну методику перевірки вміння дітей 6-го року життя здійснювати звуковий аналіз слів.

5.2.2. Завдання для поточного контролю:

1. Проаналізуйте зміст освітнього напрямку «Мовлення дитини» Базового компонента дошкільної освіти (2021 р.).
2. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітньої лінії «Мовлення дитини» в програмі «Українське дошкілля» (2017 р.)
- 3.Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» в програмі «Дитина» (2016 р) і порівняйте з оновленим розділом в програмі «Дитина» (2020 р.)
4. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» в програмі «Впевнений старт» (2017-2019 р.р.).
5. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» в програмі «Я у світі» (2019 р.р.).
- 6.Охарактеризуйте мовленнєві досягнення дитини молодшого дошкільного віку.
7. Охарактеризуйте мовленнєві досягнення дитини середнього дошкільного віку.

8. Охарактеризуйте мовленнєві досягнення дитини старшого дошкільного віку.

5.2.3. Тематичний контроль

Зразок модульної контрольної роботи:

Модульна контрольна робота № 1.

1. Розкрийте поняття «мовленнєва компетенція» це –

2. Визначте правильну відповідь: Взаємозв'язки між розвитком мовлення і спілкування досліджували:

Варіанти відповідей:

А) М.І.Лісіна;

Б) А.М.Богущ;

В) К.І.Кругій;

Г) Т.О.Піроженко.

3. Дайте декілька правильних відповідей: структурними компонентами мовленнєвої компетенції є :

Варіанти відповідей:

А) комунікативна;

Б) фонетична;

В) когнітивна;

Г) граматична;

Д) діалоогологічна;

Є) лексична.

Підсумковий контроль здійснюється у формі тестового екзамену з урахуванням поточного та тематичного оцінювання, а також виконання усіх видів самостійної роботи.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Контроль успішності студентів із урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю. Підсумковий рейтинговий бал складається з суми семестрових рейтингових балів. **Шкала оцінювання поточного контролю.**

1. Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється: 0 балів – відповідь відсутня. 1 бал – відповідь частково правильна, але студент допускається значної кількості

грубих помилок. 2 бали – відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки. 3 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок. 4 бали – відповідь правильна, повна, без помилок.

2. У разі відсутності студента на семінарському занятті відповідь надіслана у середовище Moodle у визначені терміни оцінюється: 1 бал - відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки. 2 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок. 3 бали - відповідь правильна, повна, без помилок.

Критерії оцінювання підсумкових (модульних) контрольних робіт Протягом вивчення дисципліни проводиться дві модульних контрольних роботи. Модульна робота передбачає виконання студентом тестового завдання з відповідним розрахунком балів (за правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал; всього в тесті 10 питань). Критерії оцінювання залікового завдання 0 - 5 балів – завдання виконане частково (тема розкрита не повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам). 7 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам). 8 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація частково супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам). 9 балів - завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам). 10 балів - завдання виконане повністю (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам).

Підсумковий рейтинговий бал складається з суми семестрових рейтингових балів. **У першому півріччі оцінювання балами в межах 100** студенти отримують за сумою балів отриманих під час відповідей на семінарських заняттях, результатів написання модульних контрольних робіт, захисту залікового проекту. Поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно і розподіляється наступним чином: відповіді на семінарських заняттях – 60 балів, модульні контрольні роботи - 20 балів, заліковий проект - 20 балів.

Допуск до іспиту в другому півріччі студенти отримують за сумою балів отриманих під час відповідей на семінарських та практичних заняттях, результатів написання модульних контрольних робіт, захисту залікового проекту у вигляді презентації.

Поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 60 балів включно (40 балів відводиться на іспит) і розподіляється наступним чином: відповіді на семінарських та практичних заняттях – 45 балів; модульні контрольні роботи - 20 балів, заліковий проект - 5 балів.

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	
36-38	E	задовільно
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання результатів ЕКЗАМЕНУ: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
36-40	A	відмінно
32-35	B	добре
28-31	C	
26-27	D	
24-25	E	задовільно
14-23	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-13	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни «дошкільна лінгводидактика (перше півріччя) Всього – 120 год. 3 них: л.-26 год; практ – 8 год.; сем. – 14 год.; лаб – 4 год.; с.р.с.- 68 год.

Модулі	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
Теоретичні розділи	Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики (33 бали)	Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (40 балів)	Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей (27 балів)
Теми лекцій	1.1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики 1.2. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей 1.3.Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник мовленнєвого розвитку дітей 1.4. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування дітей.	2.1.Необхідність спілкування батьків з новонародженою дитиною.Становлення мовлення дитини першого року життя (2 год) 2.2.Методика розвитку мовлення дітей другого року життя. 2.3. Методика розвитку мовлення дітей третього року життя. 2.4. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції (2 год) 2.5. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції (2 год) 2.6. Методика роботи з дитячої граматики, формування граматичної компетенції (2 год) 2.7. Методика роботи з розвитку зв'язного мовлення, формування діалогічної компетенції (4год)	3.1. Сутність і характеристика художньо-мовленнєвої діяльності. Функції художньої літератури. Прояви мовленнєвої творчості дітей 3.2. Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою. Куточок книги 3.3. Методика художнього читання та розповідання дітям 3.4. Методика роботи з поетичними творами. Аналіз поетичних творів для дітей 3.5.Театральнo-мовленнєва діяльність дітей в умовах закладу дошкільної освіти (2 год)
Теми семінарських (практичних) занять	Сем.1. Філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні та лінгводидактичні засади дошкільної лінгводидактики (с) – 3 бали Сем.2. Закономірності становлення мовлення дитини, завдання. Зміст. Форми (с) – 3 бали Сем.3 Фундатори теорії і методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку (с) – 3 бали	4.Методика розвитку мовлення дітей третього року життя. Технології раннього навчання дітей (с). - 3 бали 5. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції (с)- 3 бали 6. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції (с)- 3 бали 1. Методика роботи з дитячої граматики, формування граматичної компетенції (п)- 3 бали 2. Методика роботи з розвитку зв'язного мовлення, формування діалогічної і ком. компетенції (п)- 3 бали 3. Методика формування монологічної компетенції у дітей дошкільного віку (п) – 3 бали	Сем.7.Форми організації художньо-мовленнєвої діяльності. Методика ознайомлення дітей з малими фольклорними жанрами, роботи з казкою та поетичними творами. Куточок книги. Аналіз літературних творів для дітей (с) -2 бали Пр.4.Театральнo-ігрова діяльність в умовах організації дистанційної роботи в ЗДО (п)-2 бали
Самостійна робота	Опрацювати посібник І.Луценко «Дитина і дорослий: вчимося спілкуватись» - 2 бал Ведення щоденника спостережень, спілкування з дітьми. (4 бали) Проаналізувати розділи з розвитку мовлення чинних освітніх програм: «Впевнений старт», «Дитина» та ін. (за вибором студента) –2 бали Опрацювати праці К.Ушинського, С.Русової, Є.Тихеєвої, В.Сухомлинського за хрестоматією «Дошкільна лінгводидактика» - 2 бали	Опрацювати мовленнєві розділи чинних освітніх програм, здійснити порівняльний аналіз змісту, завдань роботи з дітьми 1-го, 2-го, 3-го років життя. – 2 бал Виписати з фахових джерел за останні 5 років приклади дидактичних ігор і вправ з розвитку мовлення дітей раннього віку (не менше 10-12).- 4 балів Виписати з фахових джерел за останні 5 років приклади ігор-занять для дітей раннього віку (не менше 6-7). – 2 балів	Проаналізувати навчальні та методичні посібники за останні 5 років з проблеми ознайомлення з дитячою літературою, формування культури майбутнього читача (на вибір студента) – 6 балів
Лабораторні заняття	1.Сучасне мовленнєве заняття.		1.Спостереження різних форм роботи з

	Спостереження, аналіз комплексних і тематичних мовленнєвих занять (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять). – 4 бали	<p><i>Тема 1. Сучасне мовленнєве заняття. Види мовленнєвих занять (1 год.)</i> Спостереження, аналіз комплексних і тематичних мовленнєвих занять (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять).</p> <p><i>Тема 2 Методика розвитку мовлення дітей раннього віку (1 год.)</i> 1. Спостереження індивідуальних, індивідуально-групових, групових занять з дітьми третього, четвертого років життя (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять). 2. Обговорення методів розвитку мовлення дітей раннього віку, аналіз переглянутих занять (в дистанційному навчанні – фрагментів відео занять).</p> <p><i>Тема 3. Методика формування діалогічної компетенції (2 год.)</i> 1. Спостереження тематичних, комплексних мовленнєвих занять в різних вікових групах ЗДО (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять). 2. Аналіз конспектів занять, бесід, дидактичних ігор на розвиток діалогічного мовлення, комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.</p> <p>3. Аналіз конспектів занять з навчання дітей розповідання за дидактичними картинками, переказу художніх творів, зразків описової розповіді, розповіді з власного досвіду і творчої розповіді (казка). – 7 балів</p>	художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (1 год.). Спостереження індивідуальних, індивідуально-групових, групових занять з дітьми третього, четвертого років життя. Обговорення методів та прийомів організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку, аналіз переглянутих занять (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео занять). - 10 балів
Вид контролю	Усне опитування, модульна робота 1, презентація моделей комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей	Усне опитування, модульна робота 2, презентація конспектів занять, виконання творчих практичних завдань	Усне опитування, модульна робота 3, презентація конспектів занять
Модульний контроль (1-й - 10 балів, 2-й - 7 балів, 3-й -7 балів) за перше півріччя = 100 балів			

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Дошкільна лінгводидактика» (2 півріччя) Всього – 60 год. З них: л.-12 год; практ – 4 год.; сем. – 6 год.; лаб – 4 год.; с.р.с.- 34 год.

Модулі	Модуль 4. Навчання української мови як державної. Формування усвідомлення дитиною мовлення в умовах ЗДО та родини (60 балів)
Теоретичні розділи	
Теми лекцій	<p>4.1. Методика навчання української мови як державної (4 год.)</p> <p>6.2. Методика оволодіння дитиною елементів грамоти (6 год.)</p> <p>6.3. Роль сім'ї у становленні й розвитку мовлення, реалізації вимог БКДО, мовленнєвій підготовці дитини до школи. Форми і зміст роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують дошкільні заклади та тих, які виховуються вдома (2 год.)</p>
Теми семінарських (практичних) занять	<p>Сем.8. Теоретико-методичні засади навчання української мови як державної (с)- 3 бали</p> <p>Пр.5. Методика навчання української мови як державної (п.)- 3 год.</p> <p>Сем.9. Мовленнєва компетентність у площині оволодіння дитиною основами грамоти (с) – 3 бали</p> <p>Пр.6. Методика оволодіння навчання дітьми елементів грамоти (п) – 3 бали</p> <p>Сем.10. Форми і зміст роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї з розвитку мовлення дітей, які відвідують дошкільні заклади та тих, які виховуються вдома (с)- 3 бали</p>
Самостійна робота	<p>Виписати з фахових джерел приклади дидактичних ігор і вправ на формування всіх компонентів звукової культури мовлення та формування граматичної правильності мовлення. – 20 балів</p>
Лабораторні заняття	<p><i>Тема 6. Навчання української мови як державної (1 год.)</i></p> <p>Спостереження, аналіз мовленнєвих занять, розваг та свят з дітьми дошкільного віку (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відеозанять та життєдіяльності з дітьми).- 5 балів</p> <p><i>Тема 7. Спільна робота закладу дошкільної освіти та сім'ї з розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (1 год.)</i></p> <p>1. Спостереження різних видів діяльності батьків з дітьми з умовах сім'ї (в умовах дистанційного навчання – фрагментів відео).</p> <p>2. Аналіз різних форм роботи закладу дошкільної освіти з батьками з розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку (в умовах дистанційного навчання – сайтів для батьків) - 10 бал.</p>
Вид контролю	<p>Усне опитування, модульна робота 4, презентація моделей комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей</p> <p style="text-align: center;">Модульний контроль (4й-10 балів) за перше півріччя = 60 балів</p> <p style="text-align: center;">ІСПИТ – 40 балів</p>

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
2. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovooho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
3. Закон про дошкільну освіту. Редакція станом на 05.09ю2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 256 с.
6. Богущ А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богущ, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.
7. Богущ А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богущ. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/12navchannya-ditey-ukrmovi-v-dnz-naczspilnot-bogush.pdf>
8. Богущ А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік [Текст] : навч. посіб. / А.М. Богущ, Н.В. Маліновська. К. : Слово, 2013. 424 с.
9. Богущ А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богущ. К. : Вища школа, 2007. 542 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk727623.pdf>
10. Богущ А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богущ, Н. І. Луцан. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 256 с.
11. Богущ А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богущ, Н. Гавриш, Т. Хома. К. : Видавничий дім “Слово”, 2006. 304 с.
12. Богущ А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богущ, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім “Слово”, 2009. 408 с.
13. Богущ А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богущ. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/416305.pdf
14. Богущ А. М. Гавриш Н.В. Запрошуємо до розмови. Розповідання за сюжетними картинками. Методичний посібник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.geneza.ua/product/258>
15. Гавриш Н. Система творчих завдань у роботі з літературними творами / Н. Гавриш // Дошкільне виховання. 2004. № 5. С. 7-8.

16. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. 2020. 440 с.
17. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови : навчальний посібник / уклад. Л.В. Іщенко Умань: ПП «Жовтий», 2013. 138 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу
<http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1268/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%94%D0%86%D0%A2%D0%95%D0%99%20%D0%94%D0%9E%D0%A8%D0%9A%D0%86%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D0%86%D0%9A%D0%A3%20%D0%A0%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98.pdf>
18. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. Запоріжжя, ТОВ “ЛПСлДТ”, 2001. 164 с.
19. Луценко І. О. Теоретичні і методичні засади розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери дитини. Від народження до 6 років : монографія / І. О. Луценко. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 291 с.
20. Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. – К. : Світич, 2013. 203 с.
21. Луценко І. О. Спілкуємося на рівних. Організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дошкільнят на засадах дитиноцентризму/ І.О.Луценко // Дошкільне виховання, 2015. № 1. С.5-10.
22. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей: Дидактичний матеріал / А. Я. Малярчук. К. : Літера ЛТД, 2003, 104 с.
23. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. М. Олійник. Кам'янець-Подільський : Волошук В. О., 2017. 163 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1632/Oliinyk-O.M.-Teatralno-ihrova-diialnist-v-umovakh-doshkilnoho-navchalnoho-zakladu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
24. Піроженко Т.О., Хартман О.Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.
25. Піроженко Т.О. та ін.. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 112 с.
26. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
27. Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
28. Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
29. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
30. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
31. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

Допоміжні

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навчальний посібник для розвитку дітей дошкільного віку у дошкільному навчальному закладі / Упор. Н.І. Богданець-Білоskalенко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. 728 с.
2. Богуш А.М. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі. Монографія. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 272 с.
3. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до семи років. Монографія. 2-ге видавництво. К. : Видавничий гдім «Слово», 2010. 374 с.
4. Богуш А. Вибрані науково-педагогічні статті / Упоряд. Л.В. Калуська / За заг. ред. А.М. Богуш. Тернопіль : Підручники і посібники. 2019. 304 с.
5. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
6. Завязун Т.В. До проблеми розвитку мовлення дошкільників. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zippo.net.ua/data/files/KafPsihol/MetodRobota/mr_Zvyazun.pdf
7. Крутій К. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К. Крутій. Запоріжжя: ЛПКС, 2000. – 156 с.
8. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять із мовленнєво пасивними дітьми дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. 320 с.
9. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч. метод. пос. / Л.О. Калмикова. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с.
10. Кондратюк С.Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід / С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: : (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С.249-260.
11. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. К. :, 2008. 256 с. Режим доступу: <https://www.criticalthinking.expert/book-criticalthinking/osnovy-krytychnogo-myslennya-navchalnyj-posibnyk-dlya-uchniv-10-11-klasiv-zagalnoosvitnih-navchalnyh-zakladiv.pdf>
12. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
13. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
14. Товкач І. Що є справжнім читанням для дошкільняти? / І. Товкач // Дошкільне виховання. 2015. № 10-11. С. 3 -7.
15. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
16. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. С. 3-6.
17. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
18. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7.

19. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
20. Товкач І.Є. Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки / Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29.
21. Товкач І.Є. Майбутнім педагогам про індивідуальні особливості пізнавальної активності старших дошкільників в мовленнєвій діяльності / І.Є. Товкач // Молодий вчений». 2017. № 3.2 (43.2) С. 71-76.
22. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С. 195-209. Режим доступу: <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020>
23. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського . Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. Режим доступу: <http://lib.npu.edu.ua/>
4. Українська дитяча література. Режими доступу: http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/ukrajinska_ditjacha_literatura/32
<http://www.grani-t.com.ua/child/podcast/2775>
<https://www.youtube.com/watch?v=ApIIYowtgls>
https://www.yakaboo.ua/ua/vtecha.html#media_popup_fragment
<https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/elektronnye-knigi-detskaja-literatura.html>
- 5.Зарубіжна дитяча література. Режими доступу: http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/zarubizhna_ditjacha_literatura/31
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/rosijska_ditjacha_literatura/33
<http://educat.at.ua/load/chitannja/38https://www.yakaboo.ua/ua/duzhe-golodna-gusenicia.html>